

על הפרק

כיצד הם כן הצליחו לארגן ולקיים מפעלים אלה, וללכת בדרכיהם.

יתכן שיש מקום לוויכוח אם החלב הוא מיצרך שאין לוותר עליו בתפריט המזון של אנשים מבוגרים, אם כי הולכים ומתרבים מומחי תזונה המוכיחים שהספקת חומרי מזון חיוניים לכל הגילאים ניתנת לביצוע בצורה האפקטיבית ביותר, ולעתים גם במחיר הזול ביותר, באמצעות חלב שתיה. אולם לית מאן דפליג שהחלב, וחלב מלא דווקא, הוא אחד המזונות ההכרחיים בתפריטם של ילדים. בשנים האחרונות נתפרסמו ההישגים בתזונה הילדים ביאפאן; בארץ זו גדלה צריכת החלב, בהשפעת מומחי תזונה אמריקאיים, בשיעורים ניכרים ובסקר שנערך על התפתחות וגדילת הילדים שותיה-חלב, התבלטו בצורה מרשימה ביותר התוצאות המבורכות מהשינוי היסודי הזה בתפריטם של הילדים. בדו"ח שפורסם זה עתה על התזונה בישראל קובעת ד"ר שרה בבלי שהישראלים אוכלים פחות מדי מוצרי חלב ואינם שותים די חלב, והצריכה הממוצעת בישראל היא נמוכה מאשר בארצות המערב. אין לחדול מהתביעה לספק לפחות לכל ילדי ישראל את הכמות החינמאית של חלב מלא-ערך, ואת זה אפשר להגשים בצורה הבטוחה ביותר ע"י חלוקת חלב בבתי-הספר ובגני הילדים. יירתמו למשימה זו המשרדים הממשלתיים הנוגעים בדבר — משרדי הבריאות, החינוך והחקלאות — ואין ספק שימציאו את הפתרון לבעיה.

עורפי חלב?

מהדוחות של המועצה לחלב למדים שייצור החלב בארץ גדל בהתמדה ב"8-10% בשנה האחרונה, בהשוואה לאשתקד. נשמעים כבר קולות בענין קביעת מיכסות הייצור, והייצור שיעבור על המיכסה שאושרה לו ייאלץ להסתפק בתמורה נמוכה בהרבה עבור כמויות החלב העודפות שיוצא השוק; פירוש הדבר שהמחירים עבור חלב זה יהיו מחירי הפסד מובהקים, משום שהם ידשתתו על ההכנסה מתוצרי חלב, ללא כל סובסידיה. הגיעה איפוא השעה לבדוק מחדש אם מוצדקת המגמה, המקובלת על רבים מבוקרינו, להמריץ את הפרות, בכל האמצעים ובכל מחיר שהוא, להניב אף את "הטיפה האחרונה" של החלב. כבר צויין לא פעם, שברדיפה אחר תגובות השיא שולם מחיר יקר ביותר עבור אותם 1000 הליטרים של חלב ש"נסחטו" מפרה זו או אחרת למען העלותה בסולם השיבוץ מ"שפלי-המדרגה" של 5000 ליטר ל-6000, או מ-6000 ל-7000 ליטר. ואם שיטת מימשק כזו עלולה לגרום להפסדים אף בתנאי שיווק נוחים נוחים וקבלת תמורה מלאה — מה איפוא "הריווח" הצפוי לייצורן משיווק חלב שיוגדר כ"עודף"?

חלב לילדי בתי-הספר

נעשו פעמים אחדות נסיונות בכיוון זה ורובם נכשלו. אין טעם לחקור את סיבת הכשלונות, כי לא ניושע מהם. מוטב ללמוד מארצות אחרות

▲ באיטליה פתחו בפעולה רבת-היקף לשם השבחת הבקר. מתכננים סילוק של 100 אלף פרה, שהינן בבחינת "אוכלי-לחם-חסד", כדי להמריץ את האיכרים לביצוע הדבר, יוענקו להם פוסים מיוחדים. מכיוון שאין באיטליה די בקר כדי למלא את מקום הפרות היוצאות, יסתיעו בייבוא נרחב של עגלות-מבכירות. היסול הפרות פחותות הערך צריך היה להסתים בספטמבר 1966. אך יתכן שהוא יתמשך לזמן רב יותר.

▲ חוסר תנועה עלול לפגוע בחיי המין של הפרות. בקולחון "סאחארובו" ערך הזואוטכנאי קארלוב ניסויים שונים בפרות שלא התייחמו בזמן, וכן באלה שלא התעברו לאחר ההזרעות ומצא שאפשר למנוע במידה רבה תקלות מסוג זה על ידי הפעלת הפרות בתרגילי הליכה וריצה קלה מדי יום ביומו. הוא לא נסתייע כל עיקר בטיפולים אסטרוגניים והגיע לתוצעות טובות למדי — נתרבו התייחמויות במועדן ושיעורי ההתעברות לאחר ההזרעה גדלו. תרגילי "ההתעמלות" האלה נמשכו כעשר דקות מדי יום ביומו.